Anul II. Nrul 16. Apare în fiecare Joui. Budapesta 3 Septembrie 1903

Abonamentul:
1 an: ... ... 4 coroane
1/2 an: ... ... 2 coroane
1/4 an: ... ... 1 coroană
Un numer: 8 fileri

Dacă 30 foi se vor abona pe o singură adresă abonamentul costă:
Pe 1/2 de an 1 cor. 20 fileri
» 1 an 2 cor. 40 »

VOINȚA POPORULUI

Organul partidei socialdemocrate reorganisate din Ungaria.
Foaie pentru poporul muncitor Român.

Redacția și administrația:
Szabad Szó
BUDAPESTA,
VII., István-ut 67

Aici să se adreseze tot felul de scrisori și bani.

Bucurie!

Aducem la cunoștință tuturor fraților noștri români o noutate care va umplea inima fie-căruĭ frate cu bucurie. Foaia poporului român, »Voința Poporuluĭ«, care de douĭ anĭ de zile luptă pentru dreptatea, egalitatea și frățietatea fraților românĭ, de azĭ încolo, cu acest numĕr va apare în fie-care sĕptĕmână. Bucurați-vĕ romànilor! Bucurăte popor român, fiind-că aceasta înseamnă că voĭ v'ațĭ întărit prin măreața idee a socialdemocrațieĭ, aceasta înseamnă că din jumĕtate de om, s'a făcut un om întreg, aceasta înseamnă că de acum încolo trebuie cu seriositate să luptăm contra apĕsătorilor voștri, și nu vom odichni până când nu vom izbândi că fie-care om să fie de o potrivă, liber și numaĭ acela să mânce care lucră, iar acela care trândăvește să piară de foame.

»Voința Poporuluĭ« a fost fondată de partida noastră cu baniĭ fraților voștri ungurĭ. Proletariĭ ungurĭ v'au dat în mână foaia „Voința Poporuluĭ" fiind-că au fost convinșĭ că toțĭ suntem frațĭ, toțĭ suferim de aceleașĭ apĕsăturĭ, și cu puterĭ unite vom lupta contra apĕsătorilor noștri fără deosebire, de rang și naționalitate.

«Voința Poporuluĭ« care până acum a apĕrut de două orĭ pe lună, cu sprijinul vostru a devenit foaie sĕptĕmânală. Și vor tremura apĕsătoriĭ voștri, vor tremura aceĭ carĭ calcă cu picioare drepturile poporuluĭ, când vĕd că organisația poporuluĭ se întinde tot maĭ mult, că această organisație a început să iee dimensiunĭ tot maĭ marĭ, când vor vedea că româniĭ au alcătuit o partidă puternică, când vor vedea că poporul român a înțeles că trebuie să se organiseze numaĭ prin partida socialdemocrată reorganisată din Ungaria, fiind că această partidă este singura partidă care luptă pentru drepturile poporuluĭ român, și numaĭ această partidă va învinge ca poporul român să capete drepturĭ, libertate și egalitate.

»Voința Poporuluĭ« a devenit foaie sĕptĕmânală. In fie-care sĕptĕmână vĕ va aduce noutățĭ despre măreţele ideĭ socialdemocratice, carĭ vor mîntui poporul apĕsat din robia în care se află acum, fiind-că partida socialdemocrată reorganisată nu va odichni până când nu va mîntui poporul.

Partida socialdemocrată reorganisată din Ungaria nu va odichni, până când prin învĕțătură, prin lumină, prin organisare, nu va mîntui poporul român de nedreptățile și apĕsăturile în care se află acum.

Iată că cu un pas am pășit înainte. Lupta noastră nu a fost zadarnică. Dar trebuie și maĭ departe să pășim înainte, tot înainte.

„Voința Poporuluĭ" trebuie să se mărească, trebuie să o facem maĭ mare, dar și acest lucru îl vom învinge, dacă fie care frate își va face datoria și va rĕspândi cât maĭ mult »Voința Poporuluĭ,« fie care frate să caute a îndemna cât maĭ mulțĭ frațĭ să aboneze, și fie-care frate să caute a o rĕspândi cât maĭ mult prin comune nouĭ, așa că în nicĭ o comună, în nicĭ o colibă românească să nu lipsească »Voința Poporuluĭ« care este adevĕrata luptătoare a drepturilor fraților români apĕsațĭ.

Rĕspândiți ca niște apoștolĭ »Voința Poporuluĭ« care este arma poporuluĭ român apĕsat. Miĭ și miĭ de luptătorĭ să vină în mijlocul nostru, miĭ și miĭ de cătane să se strângă sub steagul roșu, și prin miĭ și miĭ de colibe româneștĭ să fie bine vĕzută «Voința Poporuluĭ.«

Se înțelege că de acum încolo se va schimba și prețul abonamentuluĭ, fiind că maĭ mult va costa hârtia, tiparul, și cheltuielele de expediție, adică posta. Pentru redactare nu se va socoti nimica, redactat ăva fi »Voința Poporuluĭ« ca si pâna acum în cinste.

De acum încolo prețul abonamentuluĭ va fi urmĕtorul:

O foaie pe un an în reg — — — 4 coroane
O » » 1/2 « — — — — — — 2 «
O « » 1/4 « — — — — — — 1 coroană

Organisați-ve în pace!

Dar dacă într'o comună vor abona cel puțin **30** abonenți pe o singură adresă, adică dacă **30** foi se vor trimite pe adresa unui singur frate atunci prețul abonamentului va fi ast-fel:

O foaia pe un $1/4$ de an — — — 60 fileri
O » » » $1/2$ « « — — — 1.20 »

De aceea va fi mai bine dacă 30 frați vor abona odată căci, atunci prețul abonamentului se va mări numai cu 20 de fileri pe $1/2$ de an. Fiind-că până acum a fost o coroană pe $1/2$ an și acum va fi o coroană și 20 fileri pe $1/2$ an dacă vor abona 30 frați pe o singură adresă.

De aceea am socotit noi foaia așa de ieftenă, fiind-că avem încredere în frații noștri români, că voi veți strânge mii și mii de abonenți pentru „Voința Poporului."

Inainte!

Să trăiască socialdemocrația, mîntuitoarea lumei!

Comitetul esecutiv al partidei.

Atent!

Vine lupul cu dinții înveninați cu otravă! Cârmuirea care cu ochi de Vultur vede că cum se întinde socialdemocrația, încearcă prin tot felul de înșelături să retragă pe frații noștri români de la socialdemocrație fiind-că văd că poporul numai prin socialdemocrație va găsi mîntuire. A început să scoată foi cari ciufulesc pe socialdemocrații, dar din aceste foi cele mai multe au încetat de a mai apare, dar acum încerc într'un alt mod să prostească poporul român. In Budapesta a apărut o fițuică sub numele Adevĕrul (Glasul Poporului). Această fițuică este o mare înșelătoare, fiind-că nu batjocorește pe socialdemocrații, din contră zice să trăiască socialdemocrația, această fițuică voiește ca poporul să se depărteze de partida noastră, de partida socialdemocrată reorganisată, care luptă pentru drepturile poporului, și când poporul se va depărta de noi, voiește ca să'l ducă înapoi în întunecimea în care a fost până acum. Această fițuică care se numește Adevĕrul voiește ca bunii noștri frați români să se retragă de la »Voința Poporului» și să se strângă în jurul »Adevĕrului« și când toți se vor retrage să'i poată înșela și batjocori mai ușor.

Cine va primi această fițuică cu numele de »Adevĕrul» să o trimeată la noi sau să o arunce în foc, și să nu asculte nimeni, pe vorbele ei dulci cari sunt înveninate numai cu otravă. Numai »Voința Poporului« este singura foaie care luptă pentru drepturile și dorințele poporului român apĕsat. Cu »Adevĕrul« în foc!

Așa să facă toți frații cu această fițuică venină.

Fraților!

Cu acest numĕr »Voința Poporului« a devenit foaie sĕptĕmânală. Acum avem cheltuieli îndouite fiind-că această foaie va apare de patru ori pe lună și la fie-care a treia lună va apare de cinci ori pe lună. Ca adevĕrați socialdemocrați trebuie să vă gândiți că hârtia costă acum îndouit de mult ca până acum, tiparul costă îndouit de mult ca până acum și cheltuielele poștei pentru expediare sunt îndouite. Noi nu pretindem de la voi nimic în cinste. Noi pretindem numai atât cât ni se cuvine. Rugăm dar pe acei abonenți al căror abonament încă nu a aspirat să ne trimeată deosebirea de abonament în grabă, așa că acei cari au abonat pe un $1/4$ de an să ne trimeată 50 fileri, cei cari au abonat pe $1/2$ an să ne trimeată o coroană, iar cei cari au abonat pe un an întreg să ne trimeată 2 coroane, ca să vĕ putem trimite foaia în fie-care sĕptĕmână. Iar acei cari au abonat cel puțin 30 de foi pe o singură adresă să ne trimeată pe un $1/4$ de an 20 fileri pentru o foaie, pe $1/2$ an 40 fileri pentru o foaie, ca sĕ primească în fie-care sĕptĕmână »Voința Poporului«. Pe de altă parte fie-care român cu inimă adevĕrată română să vadă că »Voința Poporului« să rĕmână foaie sĕptĕmânală, ceea ce poate fi numai așa când fie-care frate va căuta a îndemna că cât mai mulți frați să abonere.

Ce voesc socialdemocrații?

— PROGRAM. —

rostit de **Mezőfi Vilmos** la o adunare.

(Urmare.)

Socialdemocrația nu vă predică numai acest lucru, dar arată și calea prin care vom putea ajunge la izbândă. Și biblioteci pline cu cărți stiintifice ne spun că socialdemocrația va învinge și va schimba lucrurile de azi. Intocmai cum ne-am scăpat de robie ne vom scăpa și de apĕsăturile de cari suferim acum, adică ne vom scăpa de societatea de azi.

Programul socialdemocratici complet se poate citi din scrierile partidei socialdemocrate reorganisate din Ungaria. Aci vĕ spun numai lucrurile cele mai importante.

Votul universal.

Partida socialdemocrată pretinde mai întâi de toate votul universal pentru tot omul din țara această care a împlinit etatea de 20 de ani. Și pretinderea asta este dreaptă. Țara ungară are aproape 19 millioane de locuitori. Din aceștia alegĕtori sunt ceva mai puțin de cât un milion Dacă ar merge lucrul drept în țara aceasta ar trebui să fie 5 millioane de alegĕtori. Dar legile noastre în privința această sunt foarte rele, fiind-că numai aceluia îi dau drept de vot care are o oare-care avuție. Dar nu numai acela este cetățean și patriot bun al țĕrei care are avuție, fie-care muncitor este patriot și cetățean sincer al țerei, căci aceasta o

Abonați Voința Poporului!

dovedeşte prin munca luĭ, prin plătirea porţiei din care plată să întreţine ţara noastră. Cine este bun pentru cătănie, cine este bun ca muncitor şi cine este bun pentru a plăti porţie: să fie şi bun cetăţean, adică să fie bun şi ca alegător. Şi nimănuĭ nu i se poate lua dreptul de a da sprijinul sĕu la inbunătăţirea soarteĭ sale.

Inarmarea poporuluĭ.

Socialdemocraţia pretinde ca armata (cătănia) să se şteargă de pe faţa pămîntuluĭ. Fie-care om cu mintea întreagă nu înţelege că oare pentru-ce milioane şi milioane de oamenĭ puternicĭ şi sănătoşĭ să fie luaţi de la vatra lor, de la munca lor, şi să fie ţinuţĭ anĭ întregĭ în casărmĭ (laktane.) Dacă Patria o fi în pericol atuncĭ fie-care om să fie soldat (katană). Şi dacă din strĕinătate vre-un duşman va îndrăzni să ne jee drepturile noastre libere, atuncĭ fie-care din noĭ să iee arma în mână şi să lupte contra duşmanuluĭ. Pentru aceea pretinde socialdemocraţia că şi în şcolĭ pruncĭĭ să fie invĕţaţĭ cum să înmănuiască arma. Şi pruncĭĭ astfel învĕţaţi de micĭ vor fi o armata puternică care va apĕra în totdeauna ţara noastră contra duşmanilor.

Acele multe sute de milioane pe care din an în an trebuie să le plătim pentru întreţinerea armateĭ, s'ar putea întrebuinţa pentru înbunătăţirea soartă poporuluĭ. Şi aceĭ mulţĭ muncitorĭ, carĭ prin casărmĭ îsĭ perd timpul cu nimic, ar merge să muncească pămîntul lor, fie-care să lucre meseria luĭ. Oare pentru ce să se bată naţiunile între iele? Din aceste bătăĭ un trage nimenĭ nicĭ un folos. Dar dacă domniĭ au poftă să facă rĕsboĭ, să meargă ieĭ, Domniĭ, unul contra altuia. Poporuluĭ să-i dee pace.

Religiunea este lucru privat.

Socialdemocraţia respectează credinţa fie-caruĭ credincios, fie de orĭ-ce fel de religiune. Nu se amestecă în credinţa nimănuĭ. Fie iel creştin sau jidov, turc sau păgân: toţĭ sunt de o potrivă oamenĭ.

Şi tocmaĭ de aceia socialdemocraţia nu voieşte ca o religiune să aibă maĭ multe drepturĭ de cât cealalta. Că o religiune să poruncească ceĭ lalte, una să fie peasupra celeĭlalte. De aceia protestăm că averea comună să se imparţească pentru lucrurĭ religioase. Socialdemocraţia nu ţine de drept, ca inaltul cler catolic să aibă cu miile holdele de pămînt, să aibă veniturĭ de milioane de coroane, fiind-că Isus Kristos a fost sĕrman, nu avut nicĭ palaturĭ, nicĭ aur, nicĭ diamanturĭ, dar în inimă a avut cel maĭ mare tesaur: iubirea tuturor oamenilor. Asta voim noĭ, că aceĭ carĭ ne predică despre religiune să aibe tesaurul acesta dea iubi poporul, şi să nu strângă avuţiĭ pe acest pămînt, unde rugina şi molile în orĭ-ce fel stă-pese aceste avuţiĭ.

(Va urma în numerul viitor.)

?

Prin aceasta atragem atenţiunea fraţilor noştri, că partida noastră voieşte să pună sub tipar un Calendar socialdemocratic, pentru că fraţiĭ noştri să nu maĭ fie siliţĭ a cumpĕra Calendarele înşelătorilor şi duşmanilor poporuluĭ apĕsat. Preţul acestuĭ Calendar va fi **60 filerĭ** (30 krăiţarĭ.)

Aşa dară rugăm pe conducătoriĭ socialdemocraţĭ din toate comunele, să ne facă cât maĭ in grabă cunoscut, că în fiecare comună câte exemplare (daraburĭ) vor fi de nevoie, că noĭ să ştim câte miĭ de exemplare să tipărim.

TRIBUNA POPORULUI.

Ajutor pentru victimele dela Şepreuş. Pentru vĕduvele şi orfaniĭ celor cincĭ fraţĭ împuscaţĭ în Şepreuş, fraţiĭ din Budapesta au strâns până **azĭ** 116 coroane şi 10 filerĭ. Aceştĭ banĭ se vor împărţĭ între vĕduvele şi orfaniĭ rĕmaşĭ după fraţiĭ împuscaţĭ în Şepreuş. Şi asta este o dovadă că muncitoriĭ ungurĭ ajută pe fraţiĭ lor românĭ în timpurĭ grele. Socialdemocraţia numaĭ oamenĭ cunoaşte, căcĭ fraţĭ suntem toţĭ din toată lumea.

Un milionar o morît. Un anume Márik Joan a omorît pe milionarul Ujhelyi Lipot din Hódmezővásárhely, fiind că acest milionar îl a înşelat cu vre-o câte-va sute de fiorinĭ.

Noĭ nu zicem că bine a făcut Márik că a omorît pe înşelătorul sĕu, dar nicĭ atuncĭ nu ne vom putea uşura soarta noastră când se vor omorî chiar şi o sută, o mie de milionarĭ, fiind-că averea lor se va înpărţi între moştenitoriĭ lor. Aşa dară nu prin omorîrea avuţilor vom ajunge a ne înbunătăţi soarta, ci din contră, trebuie să luptăm contra lor o luptă crâncenă prin care să punem capĕt înşelăturilor lor. Şi socialdemocraţia ne învaţă că numaĭ pe calea legiĭ, vom putea ajunge la izbândă. Fie-care frate să se ţină de învĕţăturile mărete ale socialdemocraţieĭ şi noĭ vom avea succes.

Prostiĭ popeştĭ. Partidul popiior vĕzînd că prin minciunile pe carĭ le predică numaĭ pot să întreţină acest partid şi-a luat drumul la înşelătorie, adică acest partid s'a botezat partidul socialiştilor creştinĭ. Oare cine a auzit aşa ceva, şi creştin, şi socialist, şi muncitor, şi partid, cum să nu se strângă pe lângă noĭ aceştĭ mulţĭ pantofarĭ şi sătenĭ.

Dar partida noastră este deşteaptă şi va băga bine de seamă că aceştĭ inşelătorĭ bisericeştĭ să nu prostească poporul şi maĭ departe. Acum vin ieĭ să înfiinţeze partidul socialiştilor creştinĭ când vĕd că partidul nostru a devenit un partid mare şi puternic, dar noĭ vom arĕta că aceştĭ creş-

Inoiţi abonamentele!

tinĭ-socialiştĭ sunt nişte înşelătorĭ carĭ voesc să ţină pe popor şi maĭ departe în întunecine şi în prostie. Vom lupta o luptă crânceenă contra lor.

In Cermeiu ofiţirul Bilkey l'a bătut pe uliţă pe „putĕruĭ" seu, pentru-că nu i-a căutat locuinţă destul de domnească. Ficiorul a căzut ameţit jos. Dnmnul Bilkey-hoherul — încă şi atuncia a dat una în el cu piciorul şi l'a lăsat acolo în mijlocul străziĭ.

Sĕ zice, că multe mame au vezut întîmplarea asta şi au început să plângă tare, gândindusĕ la ficiorii lor, cari poate îs tot aşa de chinuiţi, ca sĕrmanul de »putĕr.«

Din toate acestea fiec re om cu mintea curată poate vedea, că socialdemocraţii au dreptate, când cer, **ca armata să se şteargă şi poporul să se înarmeze**, căci acesta va apĕra patria.

La luptă dară fraţilor! La socialdemocraţie! Să fie lumea întreagă socialdemocrată şi atunci sĕ va împlini programul socialdemocraţilor:

Armata să se şteargă!

Cursul pieţeĭ din Budapesta.

Grâu pe 1903. Octombrie, 7.47—7.48. Grâu pe 1903. Aprilie 7.75—7.76. Porumb (Cucuruz) pe August Porumb (Cucuruz) pe Septembrie 6.13—614. Porumb (Cucuruz) pe Mai 5.29—5.30. Rapiţă 1903. pe August 10.60—10.70.

— **Scrisori**: întrebări, cereri către partidă sunt de a se adresa: Szabad Szó, Budapesta VII., István-ut 67. Aic a este localul partidei şi de aici secretariul dă sfaturi in ori-ce afacere. Banii să se trimeată pe adresa: Szabad Szó, István-ut 67.

— **Abonamentele** să se trimeată numai pe următoarea adresa: **Szabad Szó Budapest, István-ut 67.**

SCRISORI.

Mácia. Am vĕzut odată, că nesce fraţi ceteau o foaie din Budapesta cu numele »Poporul Român.« Foaia aceea scriia, că lumineazā poporul, dar eu cred, că foaia aceea e o lumină, care face fum, dar de loc nu luminează. Scriia foaia aceea murdară, să ne ferim de socialişti, că aceia îs nesce jidani. Auziţi! Eu sunt un om sĕrac şi de 14 ani slugesc la domni de de Român şi la nădrăgoşi de jedani. Şi vĕ pot spune că domnul jidan chiaraşa m'a chiniut, ca cinstitul Român. Mai zice fiţuica »Poporul Român«, că de aceea suntem perduţi, pentru-că am ţinut prea multe sĕrbători. Ei bine! Dar ungurii, jidanii şi nemţii cum şi-au perdut averea, când ei n'au avut atîtea sĕrbători. Căci ertaţi-mĕ domnilor dela «Poporul Român«, veţi sci, că şi celealalte naţii au ajuns la sapă de lemn, afară de vre o căţiva apĕsĕtori. Eu am umblat mult şi mult am lucrat, dar nu mi-am putut agonisi atîta, din cât aşi pu ea trăi fără gânduri. Dar sunt destui, cari nu lucră de cum sĕ nasc până la moarte şi tot au din ce trăi, şi nu cunosc ei nĕcazul nici din veste. Eu am avut un fiu de 11 luni şi tot la lucru l'am dus cu mumă sa şi a murit sĕrmanul. Dar nu acasă, ci pe drum. Şi „Poporul Român", care minţesce, că ne este priet[...] totuşi scrie, că de aceea am sĕrăcit, ca nu lucră[...] şi ţinem prea multe sĕrbători. Noi, domnilor, l[...] răm mult, dar căpătăm plată mi ă dela aceia, c[...] nu lucră. Asta s'o înveţe domniĭ de la Poporul Rom[...] şi dealtă dată să nu umble cu mincĭuni pe capul po[...]rului. Dacă ei zic, că-s prietenii nostri, atunci facă bi[...] şi să ne apere pe noi şi să nu lingă oala dom[...] lor. Eu cred, că poporul român numai atuncĭ va lumina, dacă foaia noastră iubită şi adevĕra[...] »Voinţa Poporului« va apărea cel puţin în fie-ca[...] duminecă. Dee dumnezeu, ca asta să sĕ intim[...] cât mai iute. Salutări fraţesci dela toţi fraţii d[...] Macia. **Ţ. Vasilie.**

ADUNARI.

Adunare în Almáş. Duminecă la 9 August a fos[...] adunare frumoasă în comuna Almáş. Pe fratele Au[...]bach din Budapest îl au aşteptat la Staţie cu călăr[...] (banderiu). Adunarea s'a început la orele 11 şi fratele Au[...]bach într'o predicaţie de $1^1/_2$ oră a esplicat măreţele i[...] ale socialdemocraţieĭ. La această adunare au luat pa[...] peste cinci miĭ de fraţi, mulţĭ fraţi au fost şi de prin[...] munele din vecinătate. De alt-fel adunarea s'a strecurat[...] cea maĭ mare linişte spre lauda şi onoarea fraţilor din Alm[...]

Adunare în Zsebély. Duminecă la 9 August a [...] o adunare mare în comuna Zsebély, comitatul Timişoa[...] la această adunare a mers ca predicator fratele Popovi[...] care a esplicat măreţele ideĭ ale socialdemocraţici.

Adunare în Hatvan. Duminică la 9 August a fos[...] adunare foarte frumoasă în oraşul Hatvan. La această a[...]nare au mers fraţiĭ Magyar Julian şi Adam Gyorgy[...] predicatorĭ, din Budapesta, în vorbirile lor au esplicat [...]reţele ideĭ ale socialdemocraţici. După adunare a fost a[...] Organul din oraşul Hatvan. Adunarea a decurs în cea [...] mare linişte.

POSTA POPORULUI.

Fratelni Gligor. Drept ai frate. Ni e greaţă, când gândim la aceea, că ni s'a tr mis ca ministru un grănic[...] care în Croaţia vreme de 20 de ani a apesat poporul, omul acesta a fost ministru preşedin e. Că ce fel de[...] este hoherul acesta, se vede şi din aceea, că el a vrut[...] împărţiască 4 milioane de coroane între ablegaţi numai, să tacă, Dar a păţit-o Domnialui. Partida socialdemocr[...] a aflat, că ce plănuesce dînsul şi i a făcut mult necaz. Ac[...] este o pîră mare în contr lui şi a ortacilor. sei.

Nu-i drept, că deaici încolo nu se vor lua ficiori[...] asentare. Număi cât în anul acesta va fi asentarea mai [...]ziu, fiindcă încă nu s'au primit legile în casa ţerei. Tot[...] stâm şi cu dările. Plătiţi regulat, căci altcum după primi[...] legilor veţi fi execvaţi.

Editura partideĭ socialdemocrate reorganisate din Ungar[...]
Redactor responsabil: Auerbach Gustav.
Tipografia Ştefan Nagel
Budapesta, VII., Vörösmarty utcza 17.